

Ob skorajšnjem zboru prebežnikov v Trstu

Prebežniki iz Istre, z Reke in iz Dalmacije (ter njihovi potomci) bodo imeli v soboto, 19., in nedeljo, 20. t.m., svoj zbor v Trstu, s čimer bodo obhajali 40-letnico uveljavitve pariške mirovne pogodbe, po kateri je Italija je bila »kaznovana« zaradi vojne, ki jo je bil 10. junija 1940 takratni predsednik vlade Mussolini napovedal Veliki Britaniji, Franciji in ostalim zaveznikom. V aprilu leta 1941 je Italija napadla — skupno z Nemčijo, Madžarsko in Bolgarijo — tudi Jugoslavijo in zasedla precejšen del njenega ozemlja, tako da je bila ob porazu v vojni kazen neizogibna.

Prvič se dogaja, da imajo prebežniki z ozemelj, ki jih je Italija po mirovni pogodbi v Parizu odstopila Jugoslaviji, svoj zbor v Trstu. Ta pa se bo, med drugim, poklonil žrtvam v bazovski jami, kar bo gotovo dalo svečanostim polemično noto.

Marsikdo se ob skorajšnjem zboru istrskih, reških in dalmatinskih prebežnikov upravičeno sprašuje, kako je mogoče, da prihaja prav v tem trenutku do take demonstracije, in predvsem čemu jo pobudniki prirejajo. Prav gotovo se ne motimo, če trdimo, da je tudi skorajšnji zbor posledica krize v italijanskem petstrankarskem zavezništvu, ki jo laične in socialistične sile hočejo odpraviti tudi s poudarjanjem verbalnega patriotizma in z očitki večinski demokristjanski stranki, češ da že nekako konstitucionalno ne more biti do vzetna za patriotske vrednote. To je tudi — po našem — tudi glavni vzrok za nastanek Liste za Trst in za celotni politični razvoj v Trstu, z vrhuncem, ki je bil dosežen ob letošnjih državnozbornih volitvah na Tržaškem, ko je PSI sklenil volilno zavezništvo z Listo in izvolil v parlament poslanca in senatorja. Nič čudnega zato ni, če se zdaj prvič prireja takšen zbor, ki je v danih razmerah in perspektivno nevarnejši od vsakoletnih zborov sudeških Nemcev, proti katerim italijanski tisk redno in soglasno protestira.

Toda zbor prebežnikov v Trstu je po našem prepričanju tudi posledica trenutnega kriznega stanja v sosedni Jugoslaviji, kar mnogi pri nas skušajo izkoriščati in tudi že izkoriščajo. Zamejski Slovenci pa moramo v takih okoliščinah predvsem ohraniti mirne živce ter se ravnati tako, kot veleva zdrava pamet. Odločno je treba zavrniti provokacije ter od države in družbe še dalje vztrajno zahtevati priznanje pra-

nadaljevanje na 2. strani ■

Agrokomerc - tragikomedija monetarnega sistema

Najprej nekaj pozitivnih besed o velikem prehranbenem kombinatu iz Velike Kladuše v Bosni — Agrokomercu. Zakaj? Zaradi tega, da nihče ne bo mogel obtoževati Slovencev, med njimi zamejce, da so vražimo jugoslovanski jug, čeprav razni Koste Nadji, Bulatoviči in podobni prijatelji prerokujejo, da bo Jugoslavija močnejša, ko čez 20 ali 30 ali 50 let ne bo več slovenske kulture in slovenskega jezika.

Pri Agrokomercu pravijo, da mora kombinat ostati, ker zaposluje 13.000 delavcev ter preživlja 100.000 ljudi. Kombinatu ima 52 tovarn, ki so lani proizvedle 320.000 ton hrane in izvozile na tuje tržišče v 38 držav blaga za 65 milijonov dolarjev, letošnji izvoz pa bi moral doseči 80 milijonov.

Povprečni osebni dohodki pri Agrokomercu so lani bili 62 tisoč dinarjev in letos z naraščanjem inflacije znašajo 105 tisoč dinarjev. Delavci plačujejo še samoprispevke in posojila.

Drugačnega mnenja so inšpektorji Službe družbenega knjigovodstva, ki začenjajo pri Agrokomercu ugotavljati izgube in do 9. septembra je bilo odkritih nepokritih menic že za 26 milijard dinarjev. Ta vsota bo naraščala vsaj do konca novembra, če bodo morda do takrat odkrite vse nepokrite menice.

Strokovnjaki pravijo, da je to največji povojni polom jugoslovanskega monetarnega sistema. Agrokomercu je eskontiralo menice kar 57 bank, ki jih, vsaj za zdaj, ne morejo vnovčiti. Največ menic imajo v svojih rokah Ljubljanska banka, nato Jugobanka in Gospodarska banka iz Sara-

jeva. Njihova skupna vrednost naj bi znašala kar vrtoglavo vsoto 220 milijard dinarjev.

Agrokomerc je začel donosne posle z nekritimi menicami že maja, a škandal je eksplodiral šele julija. Postalo je jasno, da iz Agrokomerca po predpisanih 90 dneh ne bo denarja za odkup menic. Agrokomerc je dejansko emitiral, a Banka iz Bihača je avalirala (jamčila) nekrite menice.

Mehanizem je bil preprost: izdajali so menice, katere je avalirala banka, potem pa so jih eskontirale (kupovale ali prodajale) poslovne banke oziroma proizvodne organizacije.

Tako je Agrokomerc prihajal do denarja, s katerim je vzdrževal likvidnost. Ko so po 90 dneh prišle menice za odkup, so emitirali nove, ki so bile takoj eskontirane in tako je bil zagotovljen denar za odkup starih.

»Tako se dela v vsej Jugoslaviji!« trdi funkcionar Agrokomerca Muhamed Škrgić. Vrhovni vodja Agrokomerca Fikret Abdić pa je zagotavljal, da ima edini v Jugoslaviji projekt finančne konsolidacije za pokritje menic s krediti, čeprav s porastom dolga zaradi obresti na 600 milijard. Vsekakor Fikret zdaj sedi v priporu ter lahko razmišlja o členu 114 jugoslovanskega kazenskega zakonika, ki predvideva za takšne goljufije zapor do 15 let. Očitno Fikretu ni pomagalo zagotovilo, da je prijatelj člana Sveta federacije Hakija Pozderca in celo njegovega brata Hamdija Pozderca, ki je podpredsednik predsedstva SFRJ.

Tožiti vse udeležence v igri z menicami!

Srh človeka spreletavajo podatki Službe družbenega knjigovodstva, ki je nekakšna finančna policija v Jugoslaviji. Lani je odkrila kar 348 tisoč nezakonitosti in nepravilnosti v finančnem poslovanju. Vložila je 60 tisoč prijav, katerih vseh pa sodišča niso mogla obravnavati. Zaradi tega bodo najbrž sčasoma primeri zastareli in tožitelji pozabljeni.

Velja zapisati izjavo upokojenega guvernerja Narodne banke Jugoslavije dr. Čolanovića: »To je v bistvu zločinska mahinacija ne glede na to, zakaj je Agrokomerc emitiral toliko menic. Vsako drugo mnenje, ki bi se opiralo na moralna načela, je zgrešeno; gre za obligacijska razmerja, ki so z zakonom natančno določena, za kršilce pa so predvidene kazni. Če se

bo vse končalo le s partijskimi in moralnimi obsodbami, ki so tudi neizbežne, se bodo na široko odprla vrata še za večje mahinacije«.

In še čestitka Beograjski Investbanki! Upajmo, da bo uresničila svojo napoved, da bo tožila vse udeležence v igri z menicami — tako tiste, ki so papirje izdajali, kot bančnike, ki so jih avalirali oziroma prenašali.

Pa še »dulcis in fundo« za razlago jugoslovanskega monetarnega sistema, ki smo ga dali v naslov!

»Agrokomerc je — je dejal predsednik jugoslovanske zvezne vlade Branko Mikulić — škandal, ki ga z ničemer ni mogoče opravičiti. Jugoslavija sploh nima ustre-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 20. septembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Emil in dektivi«; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Radio oddih; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na počitnice!; 15.00 Na obisku; 16.00 17. festival Steverjan 87'; 17.00 Sport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 21. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Osebnost; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Rima; 12.00 Zapiski s poti; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 22. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Povejmo v živo!; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v cerkvi sv. Martina v Dolini; 12.00 Pojdite z nami!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Mladi mladim 16.00 »Kakor od vetra se tresne moje srce«; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Večni sopotniki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 23. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Poti do brnja; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v občinskem gledališču v Trzinu; 12.00 Živozeleno. Oddaja o življenju z naravo; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 »Nova Gorica« v cerkvi sv. Martina v Dolini; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 S poti po Afriki; 17.00 Poročila in kulturna kronika 18.00 Literarne podobe: Obrazi in utrinki iz slovenske proze; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 24. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Osebnost; 9.00 Otroški kotiček: »Cmokec - poskokec«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Zbori Glasbene matice iz Trsta: otroški, mladinski in deklinski zbor; pianist Aljoša Starc, hornista Marco Pannella in Zoran Lupinc ter harfistka Jasna Corrado-Merlak, vodi Stojan Kuret; 12.00 Na obisku; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Primorski emigranti od Soče do Mlade Soče, pričevanja o ljudeh in društvih; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 25. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Ne prezrimo!; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v luteranski cerkvi v Trstu; 12.00 Na počitnice!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor Lojze Bratuž iz Gorice, Ottetto isontino - Soški oktet in ženski zbor Sovodnje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Razmišljanja ob slovenskih ljudskih pravljicah; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 26. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani; 12.00 »Bom naredu stazice« - oddaja iz Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Ko se obesi dan. Pesmi za poletni čas; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Radio oddih; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Papež in Indijanci

Papež Janez Pavel II. nadaljuje svoj obisk v ZDA. V ponedeljek, 14. t.m., je v Phoenixu v Arizoni govoril o pravičnem razvoju vsega sveta, o problematiki zdravstva in tudi nove kuge — AIDS-a —, nato je imel srečanje z ameriškimi Indijanci. Ti imajo v Arizoni največje rezervate. V vseh Združenih državah je potomcev ameriškega avtohtonega prebivalstva nad poldrugi milijon. Katoličanov je med rdečkožci 300 tisoč.

Z balkona bazilike Matere božje na glavnem trgu Phoenixa se je sv. oče spomnil 20-letnice okrožnice Pavla VI. O razvoju narodov — Populorum Progressio. Poudaril je pravilnost temeljne misli, da razvoj ne more biti le gospodarski razvoj, temveč mora upoštevati celovito osebnost in vse njene potrebe. Zgrešen je razvoj, ki okorišča le peščico izbrancev na račun vse človeške družine. Razvite države imajo zato hude odgovornosti do revnih držav, in to velja še posebej za Združene države, je podčrtal papež. Potrebna je velika solidarnost.

Pozneje je spregovoril 2.400 voditeljem katoliškega zdravstva, saj imajo katoličani v Združenih državah 620 bolnišnic, 300 zdravilišč in skupno 11 odstotkov vseh bolnišniških postelj. Janez Pavel II. je podčrtal nujnost, da katoliške zdravstvene domove preveva krščanska duhovnost in da je v njih zagotovljena enakopravnost ravnjanja s pacienti, ne glede na premoženje in druge razlike. Obsodil je splav, evtana-

zijo, genetske manipulacije in umetne oploditve mimo naravnih zakonskih dejanj. Omenil je tudi AIDS. Do bolnikov, ki jih je zadela ta bolezen, se je treba vesti kot usmiljeni Samarijan, je še dejal, ki je pomagal bližnjemu, pa čeprav je bil »različen«. Zato: ljubezen, solidarnost, služba, ne pa egoizem, zapostavljanje in emarginacija.

Kot že omenjeno, se je sveti oče srečal v kongresni dvorani v Phoenixu z rdečkožci. V uvodnem nagovoru je papež dejal, da se belokožci zavedajo napak iz preteklosti. Indijanski škof Pelotte je izrekel svetemu očetu dobrodošlico in spomnil na težave rdečepoltega prebivalstva v Združenih državah. Srečanje je trajalo dobri dve uri. Papež je nadaljeval pot v Los Angeles, kjer se bo mudil dva dni, nakar bo odpoval v San Francisco.

—o—

14-LETNICA DRŽAVNEGA UDARA V ČILU

Ob 14. obletnici državnega udara in umora čilskega predsednika Allendeja je diktator Pinochet govoril množici visokih vojaških in civilnih funkcionarjev. V poročilu, ki je trajalo več kot dve uri in pol, je general Pinochet napovedal trdo roko proti levičarski opoziciji in se zavzel za ljudsko solidarnost na predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto, in ki naj bi v primeru režimske zmage privedle do nadaljevanja režima do praga drugega tisočletja. Vrhovni predstavniki oboroženih sil bodo morali izbrati predsedniškega kandidata v decembru. Za Pinocheta so vsekakor civilisti še vedno premalo odgovorni, da bi lahko vladali.

Demokratska opozicija je vedno bolj bojevit. Medtem ko leвица nasprotuje volitvam in se zavzema za svobodne volitve, so zmerne opozicijske stranke za demokratično nadzorovane volitve in alternativnega kandidata. Cerkev skuša posredovati, da bi ne prišlo do frontalnega spopada in škofje predlagajo spremembo volilnega sistema, ki naj bi dovedel do demokratičnejše. Predsednik vladne junte admiral Merino je izjavil, da bi se duhovniki morali vrniti v zakristije, škofje pa so odvrnili: duhovniki v zakristije, vojaki pa v vojašnice.

DELJENA MNENJA

V italijanskih gospodarskih krogih so deljeno sprejeli omejitvene ukrepe za zaježitev špekulacijskega izvažanja kapitalov v tujino in neupravičene rasti bančnih posojil. Ukrepe je obrazložil zakladni minister Amato. Podobno so tistim, ki jih je vlada sprejela januarja lani, ko je omejila kreditiranje in izvoz valute.

Ob skorajšnjem...

■ nadaljevanje s 1. strani

vic, ki nam pritičejo po božji in človeški postavi ter so nam zagotovljene po mirovni pogodbi in drugih mednarodnih listinah.

Agrokomerc - tragikomedija monetarnega sistema

■ nadaljevanje s 1. strani

nega finančnega sistema. Ko je zvezni izvršni svet pred tremi meseci ugotovil slabosti v našem finančnem sistemu, je ustanovil delovno skupino, v kateri so ob članih zveznega izvršnega sveta tudi finančni strokovnjaki. To področje ni bilo obdelano, ko se je delalo na dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije. Mi nimamo izdelanega koncepta finančnega in bančnega sistema. Nimamo na ustrezen način opredeljene vloge Narodne banke Jugosla-

vije in Narodnih bank republik in pokrajin. Zaradi tega je med drugim prišlo do nepravilnega izdajanja denarja, slabe finančne discipline in so se tudi »pomešale« naloge poslovnih in Narodnih bank.

»Zvezni izvršni svet — je dodal Mikulić — je ustanovil tudi delovno skupino, ki proučuje vse vidike meničnega poslovanja (vključno sankcije za kršenje predpisov) ter izgradnje informacijskega sistema o izdanih vrednostnih papirjih.«

E. V.

PROSTOR MLADIH**Med mladimi na Goriškem se nekaj premika**

Slovenski mladinski rekreativni kulturni klub se že 11 let predstavlja javnosti kot alternativna skupina, ki naj bi razgibala precej zatohlo vzdušje, ki vlada med slovensko mladino na Goriškem. Velik odziv publike, bodisi slovenske bodisi italijanske, na raznih pobudah, ki jih je organiziral SMReKK, dokazuje, da obstaja med mladimi zanimanje po določenih novih storitvah, ki jih tradicionalne organizacije, okrog katerih se zbira mladina, ne nudijo. Zato smo člani SMReKK sklenili zaključiti letošnjo zelo uspešno zimsko sezono s prvim Taborom SMReKK, ki naj bi nudil mladim neko kakovostno alternativo tudi v poletnih mesecih, ko se delovanje ostalih mladinskih društev precej ohromi. Predvsem pa nas je spodbudilo k zamisli prvega Tabora SMReKK spoznanje, da goriška scena ne nudi dosti izbire tistim, ki se hočejo izogniti običajnim kopalniškim dnevom in drugim utrjenim oblikam letovanja.

Zato smo se od 25. julija do 2. avgusta zbrali v Žabnicah v koči sv. Jožefa, kamor smo povabili tudi številne predavatelje, ki so nam govorili o različnih temah, s katerimi so povezane njihove izkušnje in njihovo delovanje v goriški stvarnosti.

Zelo živo podoba družbeno političnega stanja na Goriškem v prvih povojnih letih nam je prikazal Miladin Černe, medtem ko je Janez Povše zelo pozitivno ocenil tukajšnje kulturno življenje, obenem pa dejal, da je mnogo potencialnih talentov, ki bi jih bilo treba spodbujati k plodovitejšemu ustvarjanju. V tem smislu je treba razumeti delovanje gledališke skupine Gorica, ki jo sam vodi, in končno tudi delovanje SMReKK, ki skuša čimbolj ovrednotiti domače kreativne elemente in se izogiba uvoženi ustvarjalnosti. Kazimir Humar je podal kratko zgodovino Katoliškega glasa od njegovega nastanka do današnjih dni in pojasnil vlogo tega tednika v zamejskem tisku, posebno pa se je zaustavil ob polemiki, ki je nastala med uredništvom lista in vodstvom SSK ob zadnjih volitvah. Obsežno študijo o Knežjem kamnu na Gosposvetem polju, ki je izšla v zadnji številki Glasu Korotana, nam je predstavil njen avtor Joško Šavli, ki je po-

leg tega govoril še o svojih teorijah o Venetih in se končno spustil tudi v bežen pregled gospodarskega stanja v matici in na Koroškem.

V nedeljo, 26.7., je bil razgovor-okrogla miza med SMReKK-om, Unifaxom in Kinoateljcem s skupnim imenovalcem Goriški Lok. Slednji je potekel v smeri nekega načelnega planiranja skupne dejavnosti v prihodnji sezoni ter iskanju skupnih stičišč, ki bi legitimirale paralelno delovanje omenjenih skupin. V debati so zaživela tudi nekatera zanimiva vprašanja iz ekonomske realnosti v zamejstvu, ki jih bomo v bodoče gotovo bolj podrobno pogledali.

Poleg študijskega dela smo na Taboru priredili tudi razne rekreacijske dejavnosti: od tečaja plezanja do izleta na Ojsternik, kar je še bolj utrdilo neformalno in sproščeno vzdušje, ki smo ga uspeli vzpostaviti med udeleženci tabora in predavatelji, v čemer menim, da je največji uspeh prvega tabora SMReKK.

H. M.

—o—

**ZUNANJI MINISTRI
EVROPSKE
GOSPODARSKE SKUPNOSTI**

Zunanji ministri Evropske gospodarske skupnosti so se sestali v Bruslju ter razpravljali o skupnem zadržanju o raznih svetovnih vprašanjih.

Govorili so zlasti o položaju v Perzijskem zalivu ter o iransko-iraški vojni, glede katere so Združeni narodi objavili resolucijo, da je treba z vojno prenehati. Evropska gospodarska skupnost je že prve dni septembra podprla resolucijo Združenih narodov.

Nadalje poročajo iz Bruslja, da so zunanji ministri obravnavali prošnjo Maroka za vstop v Evropsko gospodarsko skupnost, zasedanje glavnega zbora Združenih narodov v New Yorku ter izraelsko politiko na zasedenih področjih Cisjordanije in Gaze.

Končno so bile na delovnem sporedu Evropske gospodarske skupnosti v Bruslju posledice sovjetske atomske katastrofe v Černobilu. Posebno pozornost so posvetili radioaktivnost v živilih.

KRITIKE NA RAČUN DE MITE

V Saint Vincentu v Dolini Aosta se je končalo zasedanje krščanskodemokratske struje, ki jo vodi Donat Cattin. Zasedanja so se udeležili tudi številni predstavniki drugih krščanskodemokratskih struj, ki so izrekli vrsto kritik na račun strankinega tajnika De Mite. V svojem zaključnem posegu je Donat Cattin obtožil tajnika, da je v zadnjih dveh letih vodil stranko brez dogovarjanja z ostalimi komponentami in ne glede na sklepe strankinih organov. Donat Cattin se je zavzel za nove odnose z laičnimi strankami in okrepitev zavezanstva s socialisti. Na zasedanju sta spregovorila tudi Forlani in Andreotti, ki sta bila dokaj kritična na račun strankinega tajnika.

ZDA in SZ

Ameriški predsednik Reagan je v Beli hiši v Washingtonu sprejel sovjetskega zunanjega ministra Ševardnadzeja. Še prej pa je poskrbel za presenečenje, ki bi moralo olajšati pogajanja med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami o evroizstrelkih. Ameriškim pogajalcem je naročil, naj v Ženevi predložijo nov predlog o umiku jedrskih raket na kratki dolet v Evropi v roku enega leta, jedrskih raket na srednji dolet pa v roku treh let. V dodatnem dokumentu so predvideni ukrepi za nadzorovanje spoštovanja dogovorov.

Zunanja ministra Shultz in Ševardnadze sta imela v torek, 15. t. m., triurni razgovor, nato sta v Reaganovi prisotnosti podpisala sporazum o izmenjavi informacij med velesilama, da bi se preprečila nevarnost izbruha jedrske vojne zaradi napake ali nesporazuma. Sledil je slavnostni obed, ki ga je ponudil predsednik Reagan. Nato sta razpravljali celotni delegaciji. Razgovori bodo trajali tri dni. Če bodo pozitivni, bo verjetno še letos prišlo do novega vrhunškega srečanja Reagan - Gorbačov, in sicer v Washingtonu.

Glavno vprašanje, ki ga obravnavajo, je jedrska razorožitev, vendar je Shultz po televiziji dejal, da je govoril tudi o človekovih pravicah v Sovjetski zvezi in kriznih žariščih po svetu.

POSVET O MANJŠINAH

V Recoaro Terme je bilo štiridnevno študijsko zborovanje na temo »Narodi in kulturne korenine«, ki ga prireja sociološki institut Rezzani iz Vicenze. Med udeleženci sta bila tudi Benečana Riccardo Ruttar in Renzo Matelič. Na zborovanju je govoril tudi Silvo Devetak z ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja. Govoril je o pravicah manjšine.

Na zborovanju so vidno izstopali prispevki strokovnjakov, v prvi vrsti sociologov in etnologov, medtem ko so predstavniki političnega sveta ponovno dokazali, da nočejo ali da ne znajo razumeti probleme manjšin. Strokovnjaki so govorili o utemeljevanju pravic manjšine, o emergentnih narodih in njihovih pravicah do lastne kulture. Med diskusijo je prišla na dan tudi zahteva, naj se pravice manjšin začenejo uresničevati tudi v Italiji, in sicer na vseh ravneh. Nadaljnji dve delovni skupini sta obravnavali pravice emigrantov, oziroma političnih beguncev.

OZN in evropski parlament

V New Yorku se je končal 41. splošni zbor Združenih narodov. V poslovnem govoru je predsednik, bangladeški zunanji minister Choudhury, opozoril na veliko neravnovesje med bogatimi in revnimi državami.

Prvo zasedanje novega zbora je bilo v torek, ko so izvolili novega predsednika.

V Strassburgu se je medtem začelo novo zasedanje evropskega parlamenta, ki bo te dni razpravljal o odnosih med Združenimi državami in Dvanajsterico, o položaju v Perzijskem zalivu, o varnosti v letalskih prevozi in o evropskem omrežju hi-

trih vlakov. V ponedeljek, 14. t. m., je bila v francoskem mestu tudi uvodna seja posebne organizacije, ki hoče ohraniti Strassburgu vodilno vlogo za sedež evropskega parlamenta. V Bruslju so namreč začeli zidati veliko palačo za potrebe Evropskega parlamenta. Zaenkrat so v Strassburgu plenarna zasedanja, v Bruslju zasedanja komisij in v Luksemburgu uradi tajništva. Za okrepitev vloge Strassburga se ogrevajo zahodnonemški kancler Kohl, francoski predsednik Mitterrand, ministrski predsednik Chirac in 15.000 političnih in gospodarskih delavcev iz Dvanajsterice.

SMRT V GORAH

Lucijana Cergola sem spoznal nekaj dni pred odhodom odprave na Anapurno, ki jo je vodil leta 1985. Bil je skupaj z drugimi člani in priznam, da še danes ne morem razumeti, kaj je nekatere udeležence in udeleženko tistega podviga vabilo na Himalajo. Med udeleženci ekspedicije pa je prav Cergol že na prvi pogled dajal vtis človeka, ki mu gore res pomenijo življenjsko nujo.

Ko sem v teh dneh, po smrtnem padcu na severni steni Strme peči v skupini Montaza, bral razne spominske zapise o njem, se mi je ta vtis živo vrnil v spomin in ljudje, ki so ga poznali, mi ga potrjujejo.

Svojemu sodelavcu in prijatelju Antku Terčonu in njegovi družini izrekamo ob smrti mame Anice globoko občuteno sožalje.

**Uredništvo in uprava
Novega lista**

Bil je fant poln vztrajnosti, širokosrčen kot je lahko dober le človek, ki je v življenju veliko preizkusil in je vedel, koliko lahko pomaga pomoč bližnjega. Kot alpinist pa je gotovo spadal med najboljše, kar smo jih imeli na Tržaškem. To potrjujejo njegovi gorski plezalni podvigi zadnjih let. Krušljiva skala Strme peči pa ga je izdala na relativno lahki točki. To je pravzaprav tragika sleherne smrti v gorah, še

Umrla je Anica Terčon

Ogromna množica se je v torek, 15. t. m., v Nabrežini poslovila od gospe Anice Gruden vd. Terčon, ki je umrla v nedeljo, 13. t. m., na svojem domu v Sosljanu. Vedeli smo, da jo že več mesecev pesti huda bolezen, vendar nas je njena smrt kljub temu presenetila, saj smo mislili, da bo z močno voljo še kljubovala bolezni. Stvarnik pa je hotel drugače in jo je poklical k sebi, ko ji je bilo 74 let.

Pokojnica se je rodila v znani slovenski nabrežinski družini in se poročila s trgovcem Dorčetom Terčonom. Po drugi svetovni vojni mu je krepko pomagala, ko si je postavljala svoj trgovski obrat v Sosljanu. Živo se je zanimala za vse, kar se je dogajalo v bližnji in daljni okolici ter je bila vedno pripravljena pomagati vsem, ki so bili potrebni pomoči ali samo dobrega nasveta.

Na zadnji poti jo je spremljala, kot smo že napisali, ogromna množica. Mašo zadušnico je darovalo več duhovnikov, na pokopališču je pevski zbor »Fantje izpod Grmade« zapel žalostinki, med žalnimi sprevedom je igrala nabrežinska godba. Zdaj počiva ob svojem možu Dorčetu na nabrežinskem pokopališču in čaka na vstajenje.

Hudo prizadetim sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

posebej pa ko gore zahtevajo življenje vr hunskega alpinista, ki je doživel veliko hujše preizkušnje.

Lucijan Cergol je bil podnačelnik gorske reševalne skupine in je v preteklih letih velikokrat izvedel zahtevne in pogumne reševalne akcije. Poleg vzponov v gore se je Cergol večkrat spuščal tudi v globine jam in brezen. Bil pa je tudi vodja plezalne šole pri Slovenskem planinskem društvu.

Preizkušnje svojih moči v gorah ali v globinah zemlje je Cergolu bilo v življenjsko oporo in moč. Gre za zahteven in nevaren način iskanja samega sebe v najboljšem pomenu besede.

V spominu mi bo ostal kot vodja odprave na Anapurno, ki se je, ob voščilu za srečno pot, z rahlo otožnostjo nasmehnil, mogoče v zavesti težav, ki so ga čakale, a obenem tudi z izrazom volje, da gre za podvig, ki ga je vredno poskusiti in se zanj potruditi.

Prav to, mislim, je nauk, ki nam ga zapušča v dediščino Lucijan Cergol. Težave in preizkušnje človek premaguje z znanjem, a predvsem z voljo in pogumom. Prav je, da se ga vsi spominjamo in da tudi o tej težko sprejemljivi smrti premišljujemo.

Marko Tavčar

—o—

SEMINAR ZA ŠOLNIKE — UVOD V LETOŠNJE ŠOLSKO LETO

V torek, 15. septembra, se je začel letošnji seminar za učitelje in profesorje slovenskih šol na Tržaškem. Letos se je seminar začel v kongresni dvorani Tržaškega velesejma. Uvodno predavanje je imel dr. Matjaž Kmecl s Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je predaval na temo »Kultura za sedanjost in prihodnost«. Sledila so predavanja drugih strokovnjakov, ki so spregovorili o najrazličnejših vprašanjih.

Letošnji 23. seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje, je nekakšen uvod v letošnje novo šolsko leto, ki se bo začelo prihodnji ponedeljek, 21. septembra.

Beri - širi - podpiraj "NOVI LIST"

Pisma uredništvu:

Spoštovani gospod urednik, v Vašem cenjenem listu z dne 3. tega meseca berem pismo v zvezi s prestopom mojega sina Marka Lokarja od Jadrana k Stefanelu.

Naj takoj povem, da me moti to, da se pisec ne podpiše: že toliko let živimo v demokratičnem sistemu, da bi človek pričakoval, da se ljudje postavijo za svoja mnenja, še posebej, če je tematika tako nevtralna, kot je šport. Kaj se more komu zgoditi, če izraža neko svoje mnenje na tem področju?

No dobro, pa preidimo preko te točke in pojdemo k stvari. Zakaj je Marko Lokar želel prestopiti k Stefanelu? Glavni razlog je bil ta, da ga je pritegnilo okolje mladih igralcev in perspektivne ekipe, ki jo skuša ustvariti Bogdan Tanjevič. Vsi vedo, kako je znal pripeljati visoko ekipo Caserte z mladimi igralci. Upati je, da mu bo to uspelo tudi v Trstu. Marko pa si je tudi želel postati košarkarski profesionalac. Mlademu človeku je treba dati možnost, da napreduje. Zelo hvalevredno je dejstvo, da pri Jadranu niso ostali gluhi za takšne težnje.

Kar se tiče truda in denarja, ki da je stal »našo združeno ekipo«, je treba zaradi pravičnosti omeniti vse sredine, kjer se je mladi igralec košarkarsko doslej gradil, saj je povsod stal »truda in denarja«. To so bile ekipe: Bora, Don Bora, Sole McDevitt v Filadelfiji in končno Jadrana, sedaj pa Stefanela. Dodal bi še to, da kar je meni znano, prestop ni bil zastonski in če je Jadran prej zanj denar dal, ga je sedaj tudi dobil. Točnih števil sicer ne poznam, menim pa, da se na tem področju ni zgodila prav nobena krivica.

Če bo Tanjevič s svojim načrtom uspel, bo to uspeh za ves Trst in zelo pozitivno bo, da pri tem sodelujemo tudi Slovenci. Sicer pa je tudi sam Tanjevič, če naj se tako izrazim, »naše gore list«.

Z odličnim spoštovanjem.

Vaš
Aleš Lokar

ZGONIŠKA OBČINA IN KZE

Zgoniška občina je pred dnevi nasloвила na predsednika Krajevne zdravstvene enote posebno pismo, v katerem izraža svoje pomisleke glede predlagane ureditve o lokaciji sedeža KZE na Opčinah. Obenem je tudi predlagala, da bi uvedli okrajno zdravstveno enoto, ki bi združevala območje občine Zgonik in rajonskega sveta Zahodnega Krasa s skupnim sedežem na Proseku. Zgoniška občinska uprava je izrazila v pismu tudi pripravljenost, da bi se začasno posluževala zdravstveno-socialnih uslug v občini Devin-Nabrežina.

V nedeljo, 13. t. m., je po mučni bolezni za vedno odšla

Anica Gruden vdova Terčon

Od drage pokojnice smo se poslovili v torek, 15. t. m.

Žalostno vest sporočajo: Dreje, Antek in Manica z družinami, sestra Polda, brat Franjo in ostalo sorodstvo.

Sosljan, Nabrežina, Trst 15.9.1987

V Podgori imajo nov sedež

V Podgori so v nedeljo, 13. septembra, imeli velik praznik. Kulturno društvo »Andrej Paglavec« je namreč s primerno slovesnostjo predalo svojim namenom novi sedež društva. Slovesnost se je začela v zgodnjih popoldanskih urah pri spomeniku, od koder so se ljudje v sprevodu in ob spremljavi godbe na pihala Kras odpravili do novega sedeža društva »Andrej Paglavec«. Seveda so organizatorji poskrbeli za pester kulturni spored, pri katerem so sodelovali pevci zbora »Andrej Paglavec«, obenem zbor »Topničar« iz Ternovega in zbor »Soča« iz Nove Gorice, ob koncu so zbori nastopili tudi v združenih obliki in zapeli »Zdravljico«. Vezni člen sporeda so predstavljali člani goriške dramske skupine, ki so recitali in napovedovali. Ob slovesnem odprtju novih prostorov pa so Podgorci priredili tudi vrsto športnih tekem.

Na slovesnosti je spregovoril predsednik društva Stanko Kuštrin, ki je poudaril pomen tega novega kulturnega objekta v Podgori. Orisal je zgodovinsko preteklost Podgore in predstavil bogato kulturno delovanje v kraju, ki je oživel še posebej po letu 1975. V imenu SKGZ je spregovoril predsednik teritorialnega odbora dr. Mirko Primožič, ki je med drugim opozoril na pomen nove strukture, ki gotovo prispeva, »da utrjujemo našo prisotnost, prisotnost našega življa v vseh, posebej pa v najbolj izpostavljenih krajih«.

Udeležence in organizatorje so pozdravili še predsednik rajonskega sveta Edi Maligoj, predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Ace Mermolja, predstavnik skupščine občine Nova Gorica Bogdan Krivec in predstavnik pevskega zbora »Soča«.

Višek slovesnosti je bila predaja ključev, ko je vodja gradnje geometer Jordan Vižintin izročil ključ predstavniku SKGZ, slednji pa predstavniku društva. Sledil je ogled prostorov in treh razstav.

Rado Simoniti ima kip v Novi Gorici

Na križišču med Kidričevo in Ul. Tolminskih puntarjev v Novi Gorici stoji od nedelje, 13. t.m., doprski kip Rada Simonitija, zadnje delo pred kratkim umrlega kiparja Negovana Nemca. Skladatelj in dirigent Rado Simoniti stoji v njemu najbolj pristojni legi diriganja in kip res pritegne pozornost mimoidočih.

Nedeljske slovesnosti se je udeležila velika množica ljudi. Ob odkritju je spregovoril Ivan Silič znani zborovski strokovnjak in medvojni kulturni organizator na Primorskem. Kip sam pa je odkril Oskar Kjuder, nekdanji harmonikaš v Simonitijevem zboru in danes dirigent Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Organizatorji so poskrbeli tudi za bogat kulturni spored, ki so ga oblikovali Goriški pihalni orkester, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič, moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine, pevec Bogdan Brecelj in recitatorja Stane Rztresen ter Stanko Pregelj.

Slovesnost ob 40-letnici priključitve Slovenskega Primorja Jugoslaviji v Novi Gorici

V Kulturnem domu v Novi Gorici je bila v soboto, 12. t.m., svečanost ob 40-letnici priključitve Slovenskega Primorja Jugoslaviji. Slavnostni govornik je bil predsednik predsedstva Jugoslavije Lazar Mojsov. Pred štiridesetimi leti, je v uvodnem delu govora dejal, je bila končno uresničena težnja slovenskega naroda tega kraja, da živi svobodno v svoji neodvisni državi. Ustvarjena je bila po težki borbi, ogromnih žrtvah in naporih, da se potrdijo rezultati herojske narodnoosvobodilne borbe tudi na mednarodnih mirovniških pogajanjih. Naravna in zgodovinska pravica je bila pridobljena z zavzetostjo in voljo naroda. Odlok o priključitvi slovenskega Primorja matični domovini, četudi se s tem niso mogli v popolnosti uresničiti zgodovinski cilji zedinjenja slovenskega naroda, ki so bili postavljeni na kočevskem zboru in na drugem zasedanju AVNOJ-a, ima neponovljivi zgodovinski pomen ne samo za ta kraj, ampak za vse narode Jugoslavije. Predsednik Jugoslavije je nato spomnil na grenke strani boja slovenskega naroda za svoj obstoj na teh tleh, na desetletja fašističnega terorja, zasedbe in vojne, ko so skušali uničiti slovensko nacionalno identiteto.

V skupni borbi jugoslovanskih narodov je bila pridobljena pravica tudi slovenskega naroda v slovenskem Primorju in Istri za samoopredelitev in nacionalno združitve. Ne samo slovenske ampak tudi italijanske antifašistične sile so sprejele ta načela ne samo kot jamstvo za uspešno borbo proti skupnemu sovražniku, ampak tudi kot izhodiščno točko za ureditev odnosov med obema narodoma. S ponosom lahko ugotovimo, je dejal Mojsov, da so bili doseženi cilji, zaradi katerih so šli narodi Jugoslavije v boj za nacionalno in socialno osvoboditev. O tem govoré, kljub vsem kolebanjem, rezultati družbenega, materialnega in kulturnega razvoja.

Jugoslovanski predsednik Mojsov je na to posvetil osrednji del svojega govora razvoju prijateljskega dobrososedskega in miroljubnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo ter podčrtal zgodovinsko pomembnost Osimskih sporazumov. Z Osimskimi sporazumi je bila uresničena opredelitev za sodelovanje, ki je edina alternativa konfrontacij. Urejena so bila vprašanja medsebojnih odnosov in mejna vprašanja ter je bila postavljena osnova za polno u-

resničitev pravic narodnostnih manjšin. Uresničeni so bili dogovori za gospodarsko sodelovanje in osnove za nadaljnje zблиževanje in sodelovanje med prebivalstvom z obeh strani meje in med obema državama. Naravno pa je, da se ni mogoče ustaviti pri doseženem. V tem sklopu je eno temeljnih vprašanj uresničitev zakonske zaščite za slovensko manjšino v Italiji. Nato še vprašanje povratka kulturnih dobrin, uresničitev novih cestnih dostopov in drugo.

V zvezi z uresničevanjem Osimskih dogovorov je predsednik Jugoslavije izrazil zavzetost za uresničitev obveznosti, ki jih pričakuje tudi italijanski partner, in sicer dograditev osimskih cestnih povezav. Dejal je, da bo zvezna vlada v kratkem skle

dalje na 8. strani ■

KVATRNICA NA MIRENSKEM GRADU

V soboto zvečer pred praznikom 19. septembra bo maša ob 19. uri, ki jo vodi župnik s Kapele v Novi Gorici p. Jože Urbanija in poje cerkveni zbor s Kapele. Po maši procesija z lučkami.

Na praznik v nedeljo, 20. septembra, bodo maše: ob 7. uri peta z govorom — vodi letošnji novomašnik Misijonske družbe Tone Ovtar, ob 10. uri župnijska slovesna maša, vodi župnik Mirko Zakelj.

Sklepna slovesnost bo popoldne; ob 15.30 pete litanije, ob 16. uri slovesna maša, ki jo vodi mirenski rojak, lazarist Jurij Devetak. Poje zbor župnije Miren.

PRAVICE OTROK — PROBLEMATIKA, KI ZASLUŽI VEČ POZORNOSTI

Svetovni kongres 85 človeških organizmov, ki se je v preteklih dneh odvijal v Lignanenu na pobudo italijanske sekcije UNICEF-a, je v nedeljo, 13. t.m., soglasno sprejel listino, ki podpira mednarodno konvencijo o pravicah otrok. Listino bi morala odobriti čez dve leti glavna skupščina Združenih narodov, nakar bi jo morale ratificirati še vlade posameznih držav. Po konvenciji imajo otroci pravico svobodno izražati lastno mnenje, biti zastopani v vseh pravnih postopkih in vzdrževati osebni stik z ločenima staršema. Države morajo braniti otroke pred miselnim in fizičnim nasiljem, zagotoviti morajo staršem ustrezno skrbstvo, da lahko pravilno vzgajajo in branijo svoje otroke.

V nedeljo, 13. t.m., se je v podporo tej problematiki začel v Čedadu mednarodni kongres časnikarskega kluba UNICEF, na katerem sodeluje 150 časnikarjev iz vseh celin. Obravnavali so možnosti, da bi mobilizirali svetovni tisk, da bi več poročal o problematiki pravice otrok. V nedeljo, 13. septembra, je v Čedad prispela tudi štafeta otrok med 12. in 15. letom starosti, ki je začela svoj pohod v soboto pri Gardskem jezeru in je obiskala 73 občin.

40-LETNICA V GORICI

V okviru proslav ob 40-letnici povratka Italije v Gorico je bila v nedeljo, 13. t.m., slovesnost, na kateri je spregovoril tudi minister za javno upravo Santuz. Uvodoma je omenil dogodke izpred 40 let, nakar je prešel na aktualnejše teme in se dotaknil italijanske politike do Perzijskega zaliva. Italija, je dejal Santuz, vodi mirovno politiko v soglasju z drugimi zahodnimi državami. Zaradi tega bodo italijanske vojne ladje odplule v Zaliv, kjer bodo ščitile italijanske trgovske ladje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razmišljanje ob etniji in etiki

(prosto po letošnji štatemberški temi) v uprizoritvi Miklove Zale v Svatnah

Veliko je bilo že predhodno znano o zasnovi, o postavitvi, o namenu te ponarodele igre v koroških Svatnah. Prepričljivo je predstavilo brnil tudi glavni organizator; razlagal mi je, da je to izjemna priložnost za utrditev narodne zavesti koroških ljudi (poudarjam, da gre za Slovence!) in zakaj ne, za samospraševanje ...

»Le vkup, z boga gmajna!« mi je vrtalo v možganih, ko sem v vrstah za svojim sedežem (v ospredju) zaznaval v glavnem nemški pogovorni jezik potencialnih »samospraševalcev! Res, ljudi veliko, a etnični spodrsrljaj očiten. Tako je volutarizem, osnovno gibalno zavzetosti in pristnosti, po mojem doživel poraz prav na svojem terenu, na etnični snažnosti. Kajti ...

Zala je bila v svoji predanosti domačijskemu slovenstvu neomajna. Ob tem ne bi sploh razmišljal, kot ne bi jemal v poštev dvoma o njeni sedemletni spolni zdržnosti v turški sužnosti; obstajajo namreč tudi ljudje, ki desetkrat dalj vztrajajo v samopotlačitvi gonov: iz njih se lahko norčujemo, a le moramo spoštovati njihovo vzdržanje, za katero sami nosijo breme. Koroški Slovenci pa so stoletje in več čistili Zalo kot junakinjo in svetnico, bila je zgleđ predanosti in ponosa. Čemu tedaj predčasna in uvodna speljavanja (dvojezična!) na limanice demistifikacije »neke« Zale, če so vsa današnja trobila slovenskega modernega orkestra zgolj tulež v hrepenenju po odrešujoči slovenski simfoniji?

Tu se začena vprašanje etike, toda o tem kasneje.

Lepa predstava, 6. ponovitev po vrsti. Domači amaterji in profesionalni gostje iz matice odlični. Ganilo me je. Potrebno je veliko ljubezni nastopajočih do slovenskega ljudskega izročila, da je bil igrokaz o »Zali« tako učinkovito podan. Celo nemajhni stroški za uredništvu tako široke zamisli so bili to pot povsem upravičeni. Sijajno so svoje delo opravili režiser (Militarov), koreograf (Mejač) in scenarist (Kump). Na splošno so bili tudi kostumi ustrezni časom, v katere je Sket pahnul svoje junake, toda sijajna Minu Kjudrova je s svojimi neusmiljenimi songi (njih avtor je prijatelj Janko Messner) teptala in se podila po prostranem travniku med glavnim pri-

zoriščem in glediščem — v kavbojkah. Zakaj? Zaradi ne povsem jasnega stremljenja po manipulaciji s Sketovo naivno povestjo. Messnerjeve verze bi lahko enako in z isto vnmemo, v sozvočju z večnimi krivicami tega sveta pač, lahko izvajal katerikoli tedanji izrinjenec in zavrženec in s tem poudaril večni (tudi krivični) krogotok zgodovine. Tako pa smo bili priče zlomu čarobnosti in čarovnije: klinični poseg na Zali se je sicer posrečil, toda narodnostne konvalescence žal ne premore nobena sodobna slovenska kibernetika.

Par ljubeznivih vrstic kolegici Minu.

Ljuba Minu, kako si se počutila ob vseh spogledovanjih z današnjim slovenskim položajem pa tudi z zasoljenimi vici na račun svojih zamajskih rojakov, medtem ko si rušila vse kapele križevega pota, ki so ga Korošci prehodili? Na kakšne spomine naj se potem obešajo? Naj se zakopljejo v razvaline? Kako si bila kljub osebni ljubkosti grdcena, ko si se z grimasami zaletavala v današnjo vsesplošno slovensko maškarado?

Vsako delo je pač zrcalo svoje dobe in če to, ki je bilo izbrano, ni več ustrezno za današnjo slovensko situacijo na Koroškem, je morda vzbudila sproščen smeh v Celju, kjer ste kasneje gostovali, tam so najbrž vajeni demitizacij vseh vrst in stopenj. V pisani množici gledalcev je najbrž kdo kaj pokomentiral v srbohrvaščini — z isto pravico kot se je to dogajalo dvojezično v koroških Svatnah.

Mit je (je bil?) res opij, toda koliko močnega mamila je potrebno, da zremo v slovenska nebesa! To pa se tiče etike: nenehna skrb za vse tiste, ki nam jo ponujajo, je nelahka in nevarna reč.

Se pripis. Upam, da si bodo Korošci letošnjo Zalo zapomnili le kot živ spektakel in sploh bi ne bilo slabo, da bi se med tamkajšnjimi avtorji vendarle našel kdo, ki bo — upam, da brez duhovičenja — napisal tragedijo o nacističnem obglavljanju naših koroških rojakov. To bi bila res hvaležna tema za prijatelja Messnerja.

Aleksij Pregarc

Misli s Štatenberga '87

Četrtova priloga (10.9.) ljubljanskega »Dela« »Književni listi« je posvetila precejšnjo pozornost poteku srečanja v Štatenbergu, ki ga je prejšnji teden priredilo Društvo slovenskih pisateljev. Tema letošnjega srečanja je bila: »Razmerje med etično in etnično razsežnostjo literature«. Uvodno razmišljanje je imel Andrej Brvar, ki je med drugim dejal: »Kolikor smo Slovenci že racionalizirana moč, osvobojena vsega nacionalnega, etničnega in narodnega, torej tudi narodnega jezika kot privilegiranega izraznega sredstva, toliko ta narodni jezik oziroma jezik govornih besede ni več niti središče, niti vrhunec vseh jezikov, ampak je samo še materni jezik, ob katerem se kot enakopravni partnerji pojavijo vsi drugi, doslej zapostavljeni jeziki oziroma načini govora.« Brvar nato ugotavlja, da je za tednik Mladino in za mlade publiciste v Teleksu značilna slovenska agnleščina, da je za Tribuno značilna ljubljansščina za Katedro pa mariborščina. Po drugi strani — pravi Brvar — Slovenci eksistiramo in reagiramo oziroma moramo eksistirati in reagirati še kar naprej tudi »po starem«, se pravi tako, da kar naprej vključujemo narodno, etnično in iracionalno nazaj v dogajanje naroda kot racionalizirani način, kot nosilca teh nološke revolucije, kar pa pomeni njegovo nenehno iracionalizacijo in eshatologiziranje in s tem slabljenje oziroma samouničevanje. In zakaj moramo še kar naprej eksistirati? Zato ker se zaradi partijske nadoblasti, oziroma zaradi jugoslovanske federativnosti pod kontrolo demokratičnega centralizma, se pravi nenehno pod pritiskom tendence po centralizirani demokraciji, moramo še kar naprej boriti za svoje narodne in narodnostne pravice. Kar naprej se moramo boriti za vse tisto, kar določa narod kot subjekt in moč. se pravi za razvoj znanosti in tehnologije in prav tako se moramo kar naprej boriti za svojo etnično, jezikovno-kulturno skupnost. Namesto, da bi ta bila naši slovenski politiki principiarno nedostopna, namesto da bi se slovenska politika zanj sploh ne zmenila, je ne uporabljala za utemeljevanje in razumevanje same sebe in tako bila šele zares učinkovita, se mora kar naprej mešati tudi v ta jezikovno-kulturni sklop in s tem sebe kar naprej iracionalizirati in slabiti. Zato tudi ni nikakršno naključje, poudarja Brvar, da je del naših politikov literariziran, del naših pisateljev pa politiziran. Ne gre v prvem primeru pravzaprav za bleiweisovstvo in v drugem za nadaljevanje tradicionalne linije slovenskih pisateljev - politikov, od Levstika in Cankarja do Kocbeka in Vidmarja?! Ali pa recimo zadnja razprava Društva skromnih pisateljev o ustavnih spremembah. Saj je res, da razločenost naroda in narodnega ne pomeni, da zdaj kar naenkrat ni nikogar več, ki bi mu bila naložena dolžnost, da skrbi in brani takoimenovane nacionalne zadeve in interese — zlasti v razmerju do drugih narodov. Ravno nasprotno. Te nacionalne zadeve in interesi postanejo šele zdaj zares razvidni, šele zdaj jih je možno zares jasno in natančno opredeliti, ker postanejo nekaj čisto stvarnega, racionalno dokazljivega in z močjo dosegljivega. In ravno zato bi v resnici morala takšne javne razprave o ustavnih spremembah, kakršne je organiziralo pisateljsko društvo, izpeljati slovenska politika — če bi seveda bila zares racionalizirana moč in volja.

Tako torej Andrej Brvar v svojem razmišljanju na letošnjem Štatenbergu, o čemer smo brali v zadnjih »Književnih listih«, četrtekovi prilogi ljubljanskega Dela.

Razstava Milka Bambiča v Kanalu

Z otvoritvijo razstave tržaškega slikarja in likovnega kritika Milka Bambiča v Galeriji Ri ka Debenjaka v Kanalu so se pričeli letošnji Kogojevi dnevi, ki jih vsako leto prireja tamkajšnje Prosvetno društvo Soča. Gre za priveditev s poudarkom na glasbeni ustvarjalnosti in poustvarjalnosti, vsakokrat pa je del pozornosti posvečen tudi enemu od likovnih umetnikov, ki je bil sodobnik Marija Kogoja, torej pripadnik generacije, ki je v času po prvi svetovni vojni vnesla svežega duha v slovensko umetnost.

O Bambičevem umetniškem delu je uvodoma spregovoril kustos Goriškega muzeja Marko Vuk in opozoril na nekatere značilnosti razstave. Na ogled so risbe iz različnih obdobij, abstraktne slike, ilustracije in knjižne opreme, razstava pa opozarja tudi na dejavnost Bambiča kot likovnega kritika in izumitelja. Nato je zelo zanimivo

podal nekaj osebnih spominov sam Bambič, zlasti na Ivana Čarga, Lojzeta Spazzapana in Marija Kogoja, poudaril pa je predvsem misel, da je z ilustriranjem slovenskih knjig vedno hotel pomagati nacionalno zatiranemu slovenskemu ljudstvu na Primorskem. Slavnostni govornik ob začetku Kogojevih dnevov je bil dr. Matjaž Kmecl, ki se je ustavil pri aktualnem kulturnopolitičnem trenutku v Sloveniji in Jugoslaviji ter opozoril na potrebo tudi moralne preнове v sedanji jugoslovanski krizi, pri čemer je vloga kulture zelo važna.

Sledil je koncert Slovenskega okteta na trgu pred galerijo, ki je v tem poznopoletnem toplem večeru pomenil lepo doživetje. Kogojevi dnevi so se nadaljevali v nedeljo zvečer, ko je v kanalski župnijski cerkvi nastopil godalni kvar

nadaljevanje na 7. strani ■

Sodobno kmetijstvo

Od vseh sadnih plemen, ki uspevajo v Slovenski Istri, ima oljka najbolj bogato tradicijo. Še v prejšnjem stoletju skoraj ni bilo kmetije na nizkem šavirinskem svetu, ki ne bi imela vsaj nekaj oljčnih dreves. Tako so se sami oskrbovali z oljem. Tedaj je bilo več kot 300.000 dreves.

Bodisi pozebe v letih 1929, 1956 in zadnja 1985, bodisi človek so zaradi spremenjnih socialnih razmer prispevali, da imamo danes na Koprskem oskrbovanih in rodnih le še 80 tisoč oljk, ki dajo na leto povprečno 250 do 300 ton olja.

Zanimanje za oljko je ponovno zaživele po letu 80. Cena olja je na domačem trgu zelo visoka. Pridelovanje v Jugoslaviji je zaostajalo, uvoz je bil omejen pa tudi krediti so spodbujali pridelovalce k obnovi in posadili so 90 ha intenzivnih oljčnikov, ki jih je prav ob prehodu v rodnost leta 1985 pozeba močno poškodovala in tako zavrila prizadevanja istrskih kmetov za razvoj oljke. Škode je bilo 200 milijonov dinarjev v družbeni in zasebni lasti, na 55 ha mladih nasadov je 90 odstotkov sadik popolnoma pozebilo. Z letošnjim letom je Slovenija postala enakopravni član jugoslovskega eksperimentalno demonstracijskega projekta za razvoj pridelave oljk in olja. Nosilec projekta je Droga Portorož.

Študija, izdelana od katedre za sadjarstvo in vinogradništvo agronomske fakultete v Ljubljani, je pokazala, da so za oljko na Koprskem kar na 1530 ha ugodne razmere za obnovo oljčnih nasadov, v katere bi vključili že obstoječe ekstenzivne

Oljčni nasadi v Slovenski Istri

in zapuščene nasade. V tretji fazi bo v Slovenskem Primorju zasajenih z oljko 420 hektarov.

Cilji jugoslovskega projekta so 5.684 ha nasadov obnoviti, 1360 ha novih zasačiti, nakupiti kmetijske stroje, modernizirati predelavo oliv, povečati pridelavo namiznih oliv, zgraditev centra za končno predelavo.

Projekt je bil potrjen od Investcentra Fao v Rimu, kar omogoča nabavo kreditov pri mednarodni banki. Oljka je bila dolga leta zapostavljena, čeprav so izkušnje pokazale, da zelo dobro uspeva ob intenzivni oskrbi. Pridelki deset in več ton plodov ali 1000 do 1500 litrov olja na hektar presegajo vse druge oljnice.

Da bo pridelovanje gospodarno, je treba oljčnike temeljito oskrbovati, uvesti sodobno agrotehniko, skrbeti za obrezovanje in pozebla drevesa ter varovati pred škodljivci in boleznimi.

Zagotavljanje domačih kakovostnih sadik je prvi pogoj za uspešno obnovo. Vrednost sadike znaša kar polovico celotne investicije. Agraria Koper je začela pridelovati oljčne sadike v rastlinjakih. Poskus razmnoževanja oljk s potaknjenci poteka že drugo leto. Reznike so vložili jeseni 85, sadike so letos posadili na prosto. Lani septembra so vložili skupno 13.000 reznikov sort istrska belica, lekino, pendolino, za katere se pridelovalci zelo zanimajo.

Pridelovalne razmere v slovenski Istri so take, da lahko z dokaj majhnim številom škropljenj oljke zavarujemo pred bo-

leznimi in škodljivci. Bolezni pavje oko, oljčni rak, gniloba plodov, trohnenje lesa in druge manj znane bolezni v Istri ne pomenijo večje nevarnosti.

Veliko bolj kot bolezni pa sta nevarna predvsem glavna škodljivca oljčna muha in oljčni molj, ki ima tri rodove. Največ škode pa store ličinke drugega rodu, v katerem lahko ena sama ličinka uniči 20 do 40 cvetov, ter ličinka tretjega rodu, ki se zarije v koščico in povzroči prezgodnje odpadanje plodu. Zaradi oljčne muhe je v posameznih letih tudi do 80 odstotkov manj pridelka, in še ta je slabe kakovosti, kar se kaže v olju.

Z. T.

—o—

RAZSTAVA MILKA BAMBIČA V KANALU

■ nadaljevanje s 6. strani

tet »Pro arte« iz Zagreba, v soboto, 19. t.m., ob 20. uri pa bo na istem mestu koncert komorne orkestra RTV Ljubljana. Naslednjega dne ob isti uri bosta nastopila trobilni oktet in trobilni kvintet RTV Ljubljana s sodelovanjem Huberta Berganta, 26. septembra ob osmih zvečer pa bo prav tako v kanalski cerkvi večer poezije Kogojevih predhodnikov in sodobnikov. 8. oktobra ob 20. uri bo v Kulturnem domu v Novi Gorici izvajal skladbe G. Gershwinia pianist Francois Joel Thiollier. Kogojevi dnevi se bodo zaključili 9. oktobra s koncertom simfoničnega orkestra RTV Ljubljana v Občinskem gledališču v Trziču.

MATHIAS RUST POMILOŠČEN?

V intervjuju za nemško revijo Quick je glavni urednik sovjetske agencije Novosti izjavil, da bodo prihodnji mesec »dobrohotno« obravnavali prošnjo za pomiloščenje, ki so jo vložili starši Mathiasa Rusta, mladega nemškega pilota, ki je 28. maja s svojim športnim letalom pristal na Rdečem trgu v Moskvi.

Jack London KRALJ ALKOHOL

33

Seveda se ne sme pozabiti, da sem poleg takih malenkostnih zaposlitev poskušal dobiti delo kot pretepač, nakladač in dninar. A bližala se je zima in cela vojska odvisnih delavcev se je vsipala v mesto. Vrh vsega nisem bil jaz, ki sem se brezskrbno potepal po vseh deželah sveta in po kraljestvu duha, član nobene delavske zveze in se zato tudi nobena zveza zame ni zmenila.

Iskal sem slučajna, postranska dela. Delal sem po en dan, po pol dne, vse, kar sem mogel dobiti. Kosil sem trate, obrezoval seči, iztepal preproge. Priglasil sem se k izpitu za pismonošo in sem bil prvi. Na žalost pa ni bilo nobeno mesto prazno in moral sem čakati. In ko sem čakal in med posameznimi priložnostnimi posli sem skušal zaslužiti deset dolarjev s tem, da sem napisal za častnike poročilo o potovanju, ki sem ga bil napravil v odprtem člunu po reki Yukon navzdol, po kateri sem prevozil devetsto milj v devetnajstih dneh. Ni ti malo nisem vedel, kako je s takšnimi stvarmi pri časnikih, vendar sem bil poln upanja, da dobim deset dolarjev za svoj članek.

A jih nisem. Prvi časnik v San Franciscu, kateremu sem ga poslal, po pošti, mi ni niti potrdil, da je prejel rokopis, pač pa ga je obdržal. Čim dalje ga je obdržal, tem bolj sem bil gotov, da ga je sprejel.

Tukaj naj omenim nekaj čudnega. Nekateri ljudje so rojeni za srečo, nekaterim se sreča kar vsiljuje. Jaz pa sem bil takorekoč s palico pognan v usodo in bridka sila je vihtela to palico. Že zdavnaj sem bil opustil vsako misel na pisateljstvo kot poklic. Pisaje tisti članek, sem imel pošten namen zaslužiti deset dolarjev. To pa je bil tudi ves moj namen. Z njimi bi si pomagal in pretolkel, dokler ne bi dobil stalnega posla. Ako bi se bilo tisti čas pri pošti izpraznilo kako mesto, bi bil planil nanj.

Toda nobeno mesto se ni izpraznilo in nobeno stalno delo se ni dobilo, porabil sem čas med postranskimi slučajnimi posli s tem, da sem napisal za časopis »Youthis Companion« (Tovariš mladine) enaindvajset tisoč besed obsegajoč članek. V sedmih dneh sem ga sestavil in natipkal s pisalnim strojem. Mislim, da je bilo prav to krivo, da je prišel nazaj.

Med odpošiljatvijo in vrnitvijo je po-

teklo nekaj časa in v tem sem poskusil pisati kratke povesti. Eno sem prodal mesečniku »Overland Monthly« za pet dolarjev. Časopis »Black Cat« (črna mačka) mi je plačal štirideset dolarjev za drugo. Mesečnik »Overland« mi je ponudil po sedem dolarjev in pol, plačljivih ob objavi, za vsako povest, ki bi mu jo poslal. Rešil sem iz zastavljalnice kolo, uro, očetov dežni plašč in si najel pisalni stroj. Plačal sem tudi vse račune, ki sem jih bil na dolgu po raznih špecerijskih prodajalnah, ki so mi kaj malega upale. Spominjam se nekega portugalskega špecerijskega trgovca, ki ni dovolil, da bi moj račun presegal štiri dolarje. Hopkinsa, drugega špecerijskega trgovca, nisem mogel pregovoriti, da bi mi dovolil kredit za več kot pet dolarjev.

Prav v tistem času pa je prišel od pošte poziv, da naj pridem na delo, kar me je pripravilo v kaj mučen položaj. Petinšestdeset dolarjev, ki bi jih bil lahko redno zaslužil vsak mesec, je bila strašna skušnjava. Nisem se mogel odločiti, kaj naj storim. In nikdar ne bom mogel pozabiti oaklandskega poštnega ravnatelja. Odzval sem se pozivu in govoril z njim kot možak in mu odkrito razložil ves položaj: Podoba da je, kakor da utegnem uspeti s pisateljstvom. Kaže dobro, ampak ni gotovo. Ako bi me hotel to pot preskočiti in izbrati naslednjega prosilca v seznamu ter me pozvati, kadar bo naslednje mesto izpraznjeno — —

— Si slišau a, Jakec, kej je reku Honacker, tisti kapo od vzhodne Nemčije ke je biu uni dan na obiski u zahodni Nemčiji?

— Ne. Povej, povej!

— Je reku, de kapitalizem jn socializem je koker uagenj jn uada. De ne gre vkep.

— E, meni se zdi, de tu ne velà. Kej je pej šou jeskat u zahodno Nemčijo? Kej ni šou proset kapitaliste, de be mu pomagali gradit socializem? Jest znam bulše ku Honacker razložet tu razliko. Poslušej: kapitalizem dela za dobiček, socializem pej za zgubo. Prfina Gorbačev se je tega dogoveu.

— Ma znaš Jakec, de skori jemaš prou. Vidi, denmo reč, u Jugoslaviji. Skori vse fabrike delajo sez zgubo. Ane več, ane mejn.

— Ja, je res. Jn krona vsega je tisto podjetje Agrokomerc, ke je nabralo kej znam kolko milijard dougá. De so podpisa-

vali menice za dnar, ke ga ni blo nikjer. De ta njuh puf je naredu strašno škodo celi državi jn partiji jn vse sorte.

— Ja, ja. Jn de so delali investicje jn podkupovali velike glave, de so brez skrbi delali dougove.

— E, tisti njuh direktor Abdič more bet furbast. Je znou dobro organizirat to zgubo jn dobet podporo od velikih glav. Jn banke so nečko dajale dnar. Jn je jemu na svoji strani tudi nekšnega Pozde-raca, ke je tudi ana velika glava. Jn tisti Agrokomerc je rihtau kar z Reke, čeglih je Agrokomerc u Bosni. Zatu ke uan jema vilo u Voloskem, ke je blizi Reke. Se zna — njemi je blo lepše bet u anem turističnem kraji ku je Volosko. E, pr vsej zgubi sebe vselih ni pozabu!

— E, kašen direktor be biu, če bi sebe pozabu? Ma u časniki sm brou, de jema samo hišo. De so ga jeskali nekšni časnikarji u Voloskem, ma de štirje možakarji jeh niso pestili zraven jn tudi niso pestili, de be hišo fotografirali.

— Ne boš meni pravu, de an direktor živi u ani hiši. Naši časnikarji so zapisali, de je hiša, zatu ke skušajo nomalo pokrivat, de je an velekgospud, ke stoji u vili, ke si jo je prdoub sez zgubo od Agrokomerca. E, dragi moj ...

— Ja, ma zdej je pršlo vse na dan. Jn so začele preiskave jn sodniki jn financa jn vse sorte. Jn direktorja so zaprli.

— Ne, dragi moj. Ga niso zaprli. So ga pripravili. Pomene, de niso zaklenili vrat. De so vrata samo skupej. Zatu ke an direktor je zmiram direktor, tudi če je u pržoni. Jn hudga mu ne bo, zatu ke jema vesoke prjatle. Boš vidu.

SLOVESNOST OB 40-LETNICI PRIKLJUČITVE SLOVENSKEGA PRIMORJA JUGOSLAVIJI V NOVI GORICI

● nadaljevanje s 5. strani

pala o gradnji predvidenih cest. Predsednik Jugoslavije se je nato zaustavil pri notranjepolitičnih in gospodarskih vprašanjih. Omenil je nujnost reševanja krize na Kosovu, kot tudi gospodarskega položaja z zagotovitvijo zmanjšanja inflacijske stopnje in zagotovitve temeljne gospodarske osnove. Poudaril je potrebo po večji ustvarjalnosti in po stvarni odgovornosti za krivice za napade na družbeno imovino. Spremembe k ustavi, ki bodo sprejete v soglasju, bodo zagotovile večjo učinkovitost sistema v duhu enotnosti bratstva in enakopravnosti. Ob koncu je predsednik Jugoslavije v slovenčini dejal: »Želim vam, da sončni dan svobode Nove Gorice in Pri-morske traja večno«.

Uvodni pozdrav jugoslovanskemu predsedniku je izrekel predsednik skupščine občine Nova Gorica Danilo Bašin. Prisotne so bile najvišje osebnosti republike Slovenije in številni predstavniki federacije, pri tem naj omenimo predsednika zvezne skupščine, doktorja Marjana Rožiča, predsednika predsedstva Slovenije Franceta Popita, predsednika slovenske vlade Dušana Šinigoja in veleposlanika v Vatikanu Štefana Cigoja. Prisotno je bilo tudi predstavništvo Slovencev iz Italije in iz Koroške ter vsedrjavne zveze partizanov iz goriške pokrajine, kot tudi župani pobratenih občin iz goriške pokrajine.

Po slavnostnem govoru je simfonični orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Antona Nanuta z vokalnimi solisti izvedel kantato »Spominski spevi«, Marjana Gabrijelčiča.

On pa mi je prestrigel besedo rekoč: »Torej nočete sprejeti mesta?«

»Saj ga hočem,« sem ugovarjal. »Ali ne uvidite, ako me to pot preskočite — «

»Ako hočete imeti to mesto, ga sprejmite,« je rekel hladno.

Na srečo me je vražja osornost tega človeka ujezila.

»Pa dobro,« sem odgovoril. »Ga ne sprejemem.«

Tako sem zažgal ladjo za seboj in se vrgel na pisanje. Bojim se, da nisem v nobeni stvari poznal mere. Zarana in pozno sem bil pri delu — pisal, tipkal, preučeval slovnico, preučeval pisateljstvo in vse panoge pisateljstva, preučeval pisatelje, ki so uspeli, da bi dognal, kako so uspeli. Dosegel sem, da sem spal samo po pet ur na dan in delal skoraj vseh devetnajst ur, ki so mi ostale. Luč mi je gorela do dveh, treh zjutraj, kar je neko dobro sosedo zapeljalo v nekoliko sentimentalni sklep. Ker me ni čez dan nikoli videla, je sklepala, da sem igralec in da je luč, ki je gorela na mojem oknu, moja mati tja postavila, da bi kazala njenemu blodečemu sinu pot do doma.

Najhujši za pisatelja-začetnika so dolgi, suhi premori, ko ni nobenega denarja od uredništev in je zastavljeno vse, kar se da zastaviti. Tisto zimo sem skoraj ves čas nosil svojo poletno obleko in sem v naslednjem poletju učakal najdaljši, najbolj

suhi premor izmed vseh; bil je pač čas, ko gredo ljudje s stalno plačo na počitnice in leže rokopiši po uredništvih, dokler se počitnice ne končajo.

Meni je bilo težavno, ker nisem imel nikogar, ki bi mi svetoval. Poznal nisem žive duše, ki se je ukvarjala s pisateljstvom ali ki je kdaj poskusila pisateljvati. Poznal nisem niti enega časniškega poročevalca. Spoznal sem tudi, da moram, ako hočem uspeli kot pisatelj, pozabiti vse, kar so me učili učitelji in profesorji književnosti na srednji in visoki šoli. Takrat sem bil silno nejevoljen zaradi tega, sedaj pa razumem vso stvar. V letih 1895 in 1896 še niso vedeli, kako se uspešno pisateljuje. Dobro so poznali vse take stvari, kakor n. pr. Bret Harte-ovo črtico »Zasnežen« ali Carlye-ovo delo »Sartor Resartus«, toda ameriški uredniki iz leta 1899 niso marali za tako robo. Potrebovali so stvari, ki so šle leta 1899 in so ponujali zanje tako dobro plačilo, da bi učitelji in profesorji književnosti radi popustili svoja mesta, ako bi jim mogli ustreči.

Boril sem se dalje, odlašal plačilo pri mesarju in v špeceriji, zastavil uro in kolo in dežni plašč pa delal. V resnici sem delal in si privoščil le malo spanja. Kritiki so se pritoževali o hitri izobrazbi Martina Edena, enega mojih junakov. Orisal sem ga, da je v treh letih postal iz preprostega mornarja z ljudskošolsko izobrazbo uspe-

šen pisatelj. Kritiki so trdili, da je to nemogoče. In vendar sem bil jaz sam tisti Martin Eden. Po treh letih dela, od katerih sem dve prebil na srednji in visoki šoli in eno s pisateljstvom, vse tri pa s tem, da sem neizmerno in napeto študiral, sem priobčeval povesti v časopisih kakor so »Atlantic Monthly«, popravljaj prve od-tise svoje prve knjige, ki jo je izdalo založništvo Houghton, Mifflin Co., prodajal sociološke članke mesečnikom »Cosmopolitan« in »McClure's«, odklonil sem souredništvo, ki so mi ga bili brzojavno ponudili iz New Yorka in se pripravljaj, da se oženim.

Vsa prejšnja leta pa so pomenila dela, zlasti zadnje leto, ko sem se učil svojega poklica kot pisatelj. In tisto leto, ko sem tako malo spal in napenjal svoje možgane do skrajnosti, nisem niti pil niti se zme-nil za pijačo. Kar se je mene tikalo, alkohol sploh ni obstojal. Tupatam sem močno trpel od preutrujenosti živcev in možganov, a nikdar mi ni prišel na misel alkohol, da bi jih z njim poživil. Sveta nebesa! Sprejemna potrdila in denarna nakazila uredništev so bila najboljša poživila, ki sem jih potreboval. Droben ovitek od urednika med jutranjo pošto mi je dal več pobude kot pol ducata cocktailov, in ako se je iz ovitka prikazal ček za dostojen znesek, je bil tak dogodek kar sam po sebi že cela pijanost.